

АРТЪР КЛАРК

КАСЕТАТА НА

БЕЗСМЪРТИЕТО

Превод от английски: Димитър Стоянов, 1977

chitanka.info

Проверка — едно, две, три, четири... Говори Евънс. Ще записвам гласа си на магнитна лента, докато имам време. Касетата е двучасова, но се съмнявам дали ще мога да я използувам цялата...

* * *

Тази фотография ме преследваше през целия живот. Едва сега, макар твърде късно, разбрах защо. Не съм я виждал от много години, но е достатъчно само да затворя очи, за да я видя съвсем отчетливо. Петима стоят пред фотоапарата сред снеговете на Антарктида. Деветдесет милиона километра по-близо до Сълнцето. Преди седемдесет и две години. Даже големите кожени дрехи не могат да скрият тяхното поражение. Смъртта вече бе докоснала лицата им.

Ние бяхме петима и също си направихме групова снимка. Всичко останало беше друго. Ние се усмихвахме, весели и уверени. Нашата снимка се появи на земните екрани след десет минути. А на времето минаха месеци, докато открият техния фотоапарат и го върнат на човечеството.

Освен това ние умираме в такъв комфорт, който Робърт Скот не би могъл и да си представи на Южния полюс през 1912 година.

Изминаха два часа. Точното време ще давам само когато е необходимо. Всичките събития, които станаха с нас, са отбелязани в бордовия дневник.

Най-много след едно денонощие ще свърши запасът от кислород. А аз трябва да направя избор между трите класически варианта. Мога да оставя да се натрупа въглероден двуокис и просто да загубя съзнание. Мога да разхерметизирам скафандъра и Марс ще си свърши работата само за две минути. А мога да погълна една таблетка от медицинската чанта. Но няма да го направя.

Радиото току-що предаде съобщение от Земята — преминаването ще започне след два часа. Как можах да забравя — та то е единственото през следващите сто години. Рядко се случва Сълнцето, Земята и Марс да се наредят в една линия. Последния път, когато това се случи, беше през 1905 година.

Време е да проверя телескопа и апаратурата за синхронизация.

Мисля, че най-неприятното бе, когато „Олимп“ стартира от Фобос към Земята. Въпреки че ние отдавна бяхме разбрали положението си, едва сега осъзнахме, че от петнадесетте человека, отправили се за Марс, в къщи ще се върнат само десет. А милионите хора на Земята никак не искаха да повярват, че „Олимп“ не може да се спусне на никакви си седем хиляди километра и да ни вземе. Но нищо не можеше да се направи, „Пегас“ просто се беше преобрънал и цяло чудо беше, че корабът не се взриви.

През цялото време слушам музика. Ние имаме тук прекрасна колекция от музикални записи. Сега звучат вариации на теми от Паганини и Рахманинов, но трябва да изключа записа и да се заема с работата.

Остават пет минути. Апаратурата е в отлично състояние. Телескопът е насочен към Слънцето, видеомагнитофонът е до мен, часовникът точно отмерва времето. Точността на наблюденията изцяло зависи от моето умение. За своята работа съм задължен на другарите си. Те ми оставиха своя кислород, за да мога да направя всичко, което е необходимо. Надявам се, че вие ще запомните това след 100 или 1000 години.

Остава една минута — започвам работа. За регистрация: година — 1984, месец — май, ден — единадесети. Местно време — четири часа и тридесет минути.

Остават тридесет секунди, включвам видеозаписа и синхронизатора на пълна скорост. Току-що проверих ъгловото положение на телескопа, усилването е 500, изображението е изключително устойчиво.

Четири часът и тридесет и две минути. Всеки момент може...

Ето... ето я! Почти не вярвам! Малката черна точка върху слънчевия диск расте, расте, расте. Приветствувам те, Земя! Погледни нагоре към мен, най-светлата точка в твойто полунощно небе, право над главата.

Видеозаписът обратно на малка скорост. Четири и тридесет и пет. Като че ли нещо натиска диска на Слънцето, все по-дълбоко и по-дълбоко.

Четири и четиридесет и една. Земята се е спряла на половината път и сега прилича на великолепен черен полукръг, отхапан от Слънцето.

Четири и четиридесет и осем. Слънцето погълна три четвърти от Земята.

Четири и четиридесет и девет и тридесет секунди. Видеозаписът отново на пълна скорост.

Линията на контакта на Земята със Слънцето непрекъснато намалява. Сега тя е една тънка червена нишка. След няколко секунди Земята ще се проектира изцяло върху слънчевия диск.

Вече забелязвам атмосферния ефект. Слънцето е обградило черния кръг с тънък ореол от светлина. Странно е, като се помисли, но аз виждам светлината от всичките залези и изгреви, настъпващи на Земята.

Четири и петдесет и пет секунди. Покриването е пълно. Земята се проектира върху слънчевия диск, на фона на един ад, който се намира там, на разстояние двеста и четиридесет милиона километра от мен.

През следващите шест часа, докато не се появи Луната, носеща се след Земята на разстояние половин слънчев диск, нямам никаква работа. Ще предам записаната информация и ще се опитам да поспя малко.

Последният ми сън. Интересно, дали ще ми е необходимо приспивателно. Жалко е да губя последните часове в сън, но трябва да пестя кислорода и силите си.

Десет часът и тридесет минути местно време. Взех само една таблетка и не помня никакви сънища. Отново съм пред телескопа. Земята измина половината си път върху диска на Слънцето. След десет минути трябва да видя Луната.

Току-що включих телескопа на най-голямото увеличение — 2000 пъти. Изображението леко се размазва, но все още се вижда атмосферният кръг. Може би ще видя някой град върху тъмната страна на Земята. Не ми провървя. Вероятно има голяма облачност.

Десет часа и четиридесет минути. Видеозаписът на малка скорост. Надявам се, че наблюдавам в необходимата посока. Остават още петнадесет секунди. Видеозаписът на пълна скорост.

По дяволите, пропуснах. Но няма значение. Апаратурата е записала всичко. Малката черна точка на самия край на слънчевия диск вече се вижда.

Колко е голямо разстоянието между Земята и Луната — половината ширина на слънчевия диск! Едва сега разбирам колко е голямо Слънцето!

Десет часът и четиридесет и четири минути. Слънцето е закрито от половината лунен диск.

Десет часът и четиридесет и седем минути. Луната вече се намира изцяло на фона на Слънцето. Едва ли бих могъл да видя нещо на нощната ѝ страна, но все пак ще увеличи мощността.

Ето нещо интересно. Някой като че ли се опитва да разговаря с мен. Миниатюрната светла точка пулсира върху тъмната страна на Луната. Вероятно това е лазерът на базата „Имбриум“. Има нещо хипнотично в тази мигаща точка върху огнения диск на Слънцето, но аз си имам тук своя работа.

Десет часът и петдесет минути. Видеозаписът ще остане включен до края на преминаването на Земята. Значи още два часа.

Закусих и сега хвърлям последен поглед върху пейзажа навън. Странно, как може да ни учудва очевидното. Всеки един от нас знае, че Марс има червен цвят. Но никой не очакваше да види червеното на ръждата, на кръвта. Само на север може да се види ослепителната бяла шапка на планината Бароуз. Още нещо неочеквано. Бароуз се издига над повърхността на Марс на височина седем хиляди и петстотин метра, а се смяташе, че на Марс няма планини.

Най-близките пясъчни дюни се намират на няколкостотин метра и на някои места тъмните им склонове са покрити със скреж. Ние решихме, че дюните са се придвижили на два-три метра след последната буря, но не сме сигурни. Но, разбира се, те се движат. Някога нашият лагер ще бъде засипан от тях и отново ще се появи след хиляда години. Или след десет хиляди.

Дванадесет часът и петдесет минути по местното време. Започва заключителният акт. Земята почти е достигнала края на слънчевия диск. Видеозаписът на пълна скорост. Точно в дванадесет часа петдесет минути и шестнадесет секунди Земята докосна края на слънчевия диск. Записът на малка скорост. След осемнадесет минути всичко ще свърши — Земята и Слънцето ще се разделят.

А на Луната ѝ предстои да измине повече от половината път. Тя още не е достигнала средната точка на преминаването и сега изглежда като малко кръгче с диаметър, четири пъти по-малък от земния.

И така, остава ми да прекарам в моето убежище още четвърт час. Времето ускорява своя бяг, като в последните минути преди финала, но аз вече съм решил.

Чувствувам се като част от историята. Един от тези, които заедно с капитан Кук през 1769 година наблюдаваха в Таити преминаването на Венера. Навярно то е изглеждало точно така, като изключим изображението на Луната.

Какво би си помислил преди двеста години Кук, ако беше разбрал, че ще може да наблюдава преминаването на Земята от някой друг свят? Уверен съм, че първо би се учудил, а после щеше да се зарадва.

Имам усещането, че още не съм се родил. Да, вие ще чуете тези думи. Може би след сто години вие ще се намирате в същата тази точка и ще наблюдавате следващото преминаване. Изпращам своите поздравления на 2084 година, десети ноември. Уверен съм, че вие ще дойдете тук с разкошни кораби, а може би ще бъдете роден на Марс. И ще знаете толкова много, колкото аз не мога дори да си представя. И все пак не ви завиждам. И даже не бих си сменил мястото с вас, дори и да можех. Защото вие ще помните моето име и ще знаете, че аз съм бил първият човек, наблюдавал преминаването на Земята от Марс.

Дванадесет часът и петдесет и девет минути. Половината от Земята е извън слънчевия диск. След девет минути тя ще изчезне и Слънцето отново ще бъде цяло.

Тринадесет часът и седем минути. Земята почти е преминала.

Тринадесет часът и осем минути. Сбогом, красавице Земя, сбогом Родино! Ти си отиваш, всичко най-хубаво!

Отново се чувствувам нормално. Целият видеозапис е предаден и след пет минути той ще се присъедини към акумулираната мъдрост на човечеството. Може би ще минат десет или двадесет години, докато някой отново се добере дотук. Има ли смисъл обаче да се връщаш на старото място, когато целият свят чака своя ред да бъде изследван?

Така че касетата ще остане тук, както и дневникът на Скот остана в палатката, докато не го намериха изследователите. Именно Скот ми даде тази идея. Неговото замръзнало тяло не изчезна завинаги в Антарктика. Самотната му палатка бе започнала своето пътешествие към океана, спускайки се заедно с ледника към полюса. След няколко века морякът отново ще бъде върнат на морето.

Тук, на Марс, няма океани. Но все пак никакъв живот съществува там долу върху силно набразденото от ерозията плато, което така и не можахме да изследваме. А подвижните участъци от повърхността, които са невидими от орбиталните станции? А огромните кратери на Марс, които са напълно изтрити от повърхността от сили, нямащи нищо общо с ерозията? А разположените в дълга верига оптично активни молекули в атмосферата? И, разбира се, тайната на „Викинг-IV“. Даже и сега никой не може да открие никакъв смисъл в показанията на уредите в последния момент, когато нещо огромно и тежко смаза апаратата. И не ми говорете за примитивни форми на живот. Всичко, което тук е успяло да оживее, е толкова сложно и деликатно, че ние в сравнение с него сме толкова тромави и приличаме на динозаври...

Това е всичко. Цари пълен ред, сега мога да тръгна с марсохода да обиколя цялата планета. Имам още три часа, през които ще бъде светло. Напълно достатъчно, за да се спусна в долината и да достигна онова плато. Психотерапията ще свърши работата. Чувствувам се леко и свободно, понеже знам какво ще направя.

Готовя се да се насладя на своята разходка по Марс и ще си спомня за всички, които мечтаеха за нея. Нека техните предположения да са били грешни, но реалността се оказа толкова необикновена и толкова красива, колкото те си я представяха.

Не зная какво ме очаква там и може би нищо няма да видя. Но този гладуващ свят по всяка вероятност изпитва остра нужда от въглерод, фосфор, кислород, калций и той ще може да ме използува.

А когато индикаторът за кислорода ми подаде сигнал и ми стане трудно да дишам, аз ще сляза от марсохода и ще тръгна напред, пускайки музикалния запис с пълна сила. Няма на света музика, която да може да се сравни с токатата и фугата в ре-миньор от Бах. Няма да успея да ги дослушам до края, но това не е важно.

Йохан Себастиан, аз идвам.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 17/1977 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.